

100 Kişiyi Öldürdü

Nureddin Yıldız'ın 21.05.2023 tarihli (447.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Aziz kardeşlerim,

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize anlattığı, geçmiş ümmetlerden birine mensup kimseye ait bir hatıra vardır. Efendimiz aleyhisselam bu hikâyeyi bize anlatırken herhâlde 'Bir varmış bir yokmuş' kıvamında anlamamızı istiyor değildir. Bize bu ve benzeri kıssaları anlatmasının sebebi, anlatılardan nokta nokta ders çıkarmamız ve Allah'ın huzuruna giderken yanımızda ne götüreceğimizi iyi düşünmemiz, ibret almamız beklentisidir.

Söz konusu hadise bizim ümmetimizden önceki devirlerde yaşanmış ancak bize anlatılmaktadır. Efendimiz aleyhisselamın anlatımıyla olayın şöyle yaşandığını öğreniyoruz:

Adamın biri ne yapmış etmiş, 99 kişiyi öldürmüş. Dile kolay, tam 99 insanın canına kıymış. Belki teker teker belki topluca; ama öldürdüğü insanların toplam sayısı buymuş. Sonunda bir gün vicdanı hareketlenen bu kişi yaptıklarından pişmanlık duyarak bu kötü sicilini unutturmak istemiş ve tövbe etmeye karar vermiş. Fakat tövbe etmeyi de bilmediği için dinî meselelerden anladığını düşündüğü birinin kapısına vararak "Ben 99 kişiyi öldürdüm, şimdi nasıl tövbe ederim?" diye sormuş.

Sorduğu kimse adama ters ters bakarak "Utanmıyor musun" deyivermiş, "onca insanı öldürmüşsün, bir de tövbe edebileceğini mi sanıyorsun?" 99 kişinin katili bu cevap üzerine sinirlenerek karşısındaki o bilgini de öldürmüş. Böylece 100 kişinin katili olmuş.

Ancak vicdanı onu sıkıştırmayı henüz bırakmadığından içine bir dert daha eklenmiş. Günün birinde başka bir hocaya daha danışarak derdini anlatmış ve "Ben 99 kişiyi öldürmüştüm, tövbe etmek istedim, filan kişiye gittim. O bana tövbemin mümkün olmadığını söyleyince onu da öldürdüm, şimdi 100 kişinin katiliyim. Tövbe etmek için ne yapmam gerekiyor?" diye sormuş.

Karşısındaki adam 101. olmanın pek de uzak ihtimal olmadığını görünce ne diyeceğini bilememiş. Ama diline doğrusu gelmiş ve katile, "Kardeşim, Allah'ın kapısından seni kim kovabilir?" deyip eklemiştir: "Ama bu topraklarda bulunduğun sürece tövbemi gerçekleştiremezsin. Filan beldede iyi insanlar yaşıyor. Oraya gidersen tövbemi samimiyetle ve daha kolay yerine getirebilirsin."

Katil, içindeki samimi tövbe isteğinin sesini bastıramadığı için bu yolculuğu kabul etmiş. Gideceği yerde tövbe etme imkânı bulma hayaliyle yola koyulmuş.

Fakat yoldayken eceli gelerek vefat etmiş. Öldüğü esnada tam yolun yarısındaymış. Her insanda olduğu gibi onun için de Azrâil aleyhisselam geldiği zaman yanında, iyilik sahibi kulların ruhunu almak için gelenlerle kötü kulların ruhunu almakla görevli meleklerin karşı karşıya olduklarını görmüş. Kötü kimselerin ruhunu alan melekler söz konusu kişinin 100 insan öldürdüğünü, açıkça kötü biri olması nedeniyle ruhu onların almaları gerektiğini söylüyorlarmış. İyilerin ruhunu alan melekler ise itiraz edip o kişinin yürümekte olduğu yola iyi bir amaçla çıktığını, dolayısıyla iyi biri sayılması gerektiğini dile getiriyorlarmış.

Melekler bu minval üzere tartışırken Allah Teâlâ oraya bir melek daha göndermiş. Bu melek oradaki diğer meleklerle aralarında hakem olmayı teklif etmiş ve "Yola çıktığı yer ile varmak istediği yerin mesafelerini ölçün, hangi tarafa daha yakınsa ona göre ruhu alınsın" demiş.

Mesafe ölçülmüş, o kişinin gideceği yere az miktarla daha yakın olduğu anlaşılmış. Böylece katilin ruhu, iyilik meleklerinin refakatinde alınmış.

*

Bu hadiseyi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz bize aktardıktan sonra hadis âlimleri bunu, tövbe etmenin önemi ve Allah'ın bütün tövbeleri kabul edeceği bölümlerde zikretmişlerdir. Dolayısıyla bugün biz, Allah korusun, yüz insanın katili olsak bile Rabbimize hangi umutla bağlanmamız gerektiğini anlamamız gereken bir hadis-i şerifi öğrenmiş bulunuyoruz.

Ancak buradaki '-miş' ekleriyle anlattığımız hikâye, hikâye oluşunun ötesine geçilerek insanı anlamak, akıbeta anlam vermek, Allah'ı bilmek noktasından ele almaya çalışılmalıdır. Her şeyden önce bu hadis bize müthiş bir sosyopsikolojik vakıyı göstermektedir: İnsan yer, içer, konuşur, öldürür... Her şeyi yapabilir. Zira **Rabbimiz insanı *ahsen-i takvîm* ile *esfel-i sâfilîn*, en üst seviye ile dibin de dibi arasında, zirve ile bataklık ortasında yaratmıştır. Bu bakımdan -peygamberler hariç- farklı bir insan yoktur. Allah dostu büyük kullar dahi bu endişe gelgitiyle yaşamaya mecbur olmuşlardır. O sebeple Allah Teâlâ'ya devamlı niyazda bulunarak "Sonumuzu hayırlı et" duasını dilden düşürmemek gereklidir.**

Bahse konu aldığımız bu hadis-i şerifin öğrettiği en büyük ve hatırlanmaya layık gerçek, ahirete elde kanla gitmenin ne denli vahim bir şey olduğudur. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "*Birinin kanına bulaşmadığı sürece müminin işi ahirette kolaydır*" buyurmuştur. Kıyamet gününde namazdan, oruçtan önce hesabı ilk görülecek mesele kan davalarıdır. 'Kan davası' tabiri de mutlaka birini öldürmüş olmak manasında değildir; birinin kanına bulaşmak veya bulaşmamak anlamındadır. Bu bir trafik kazası olarak da yaşanabilir, bizzat fail olarak yer alınmamış bir sebep olma hâli veya yönlendirme de... Bir insanın kâfir olduğu söylenir, o kişi itham edilince de insanların dinî duyguları saptırılarak bir kâfiri öldürme görevini kendilerine yüklemelerinin sebebi olunur, gidip o kişiyi öldürür veya darp ederler; işte bu bir sebep değildir. Böyle bir şeye sebep olan kişi cennetle kendi arasına mesafe koymuş demektir.

Resûlullah aleyhissalam Efendimiz, "*Bir Müslüman'ı öldürmek bütün dünyayı yakıp yıkmaktan daha büyük suçtur Allah katında*" buyurmuştur. Hâlbuki dünya denen yerde Kâbe, Mescid-i Aksâ ve daha nice mübarek mekân vardır. Hadisin söylediği, buna rağmen yine de bir Müslüman'ı öldürme suçunun büyüklüğünün böylesi vahim yıkımların seviyesine yetişemeyeceğidir. Kâbe'yi yıkmak mı bir Müslüman'ın kanını akıtmak mı sorusunda Müslüman kanı daha ağır basar. Dolayısıyla hiç kimse bir Müslüman'ın kanını akıtmayı -hele canını heba etmeyi- dünyadaki bir mahkemede beraat etmekle altından kalkılabilir bir suç zannetmemelidir.

Dünyada bir avukat, iyi bir ilişki, üstelik siyasî tanıdık varsa kırk kişiyi öldürmenin bile 'hallolur' taraflardan çözümü bulunabilir; ama ahirette işler böyle halledilemeyecektir. Kur'an-ı Kerim, bir cana kıyan kimsenin kendini sonsuza kadar cehennemde bilmesi gerektiğini söylemektedir. Ehliyeti olmayan çocuğuna araba veren baba, çocuğu bir ölüme sebep olursa dolaylı da olsa katildir. Verdiği fetvalar sebebiyle kargaşa çıkmasına, birilerinin ölümüne sebep olan hoca katildir. Katil, cehenneme sonsuza kadar atılacak ve eğer günün birinde (kaç milyar yıl sonra) Allah rahmet eder de lütuf gösterirse cehennemden çıkacak bir suçludur. Aksi takdirde ahiretteki 'hayat'ını ebediyen Ebû Cehil ve Ebû Leheb ile birlikte geçirecektir.

Öldürülen kişi kâfir bile olsa bir cana haksız yere kıyan kimse ebediyen cehennemde kalır. Hiç kimse bir canı katledemez, kimseye böyle bir yetki tanınmış değildir. Şeriatla hükmeden bir mahkeme karar verip bir insanın canının heder olmasını sağlayabilir, buna adalet denir ve katil olan, katliam yapanlar öldürülür. İnsanlar kendilerini mahkeme ve polis yerine koyarak silah kullanamazlar; kullanırlarsa Allah'ı karşılarında bulurlar.

Hâlid bin Velîd radiyallahu anh, savaş heyecanı içindeyken tam tahkik etmeden birilerini öldürmüş, Resûlullah aleyhissalam bunu haber aldığı anda, "*Allah'ım, Hâlid'in yaptığından sana sığınıyorum*" diye dua etmiştir. 'Savaştır, olabilir, zayıttır' diyebilirdi ama bunu dememiştir. Çünkü insan öldürmenin ahiretteki sorumluluğunu, kişi peygamber de olsa kaldıramaz. Savaş yapılması, canilerin cezalarını

çekmeleri ayrı; bir insanı eften püften sebeple ve kendini hâkim-savcı yerine koyarak öldürmek ise başka bir meseledir.

Bir insan, Allah'ın verdiği bir canı heder etmeye yönelik hata işlerken ahiretini nasıl berbat ettiğini çok etraflıca düşünmeye mecburdur. Çok fazla ölüm haberi duyuyor olmamız, insan canının ucuzlaması bizim kendi düşünce dünyamızın tuhafılığıyla alakalıdır. Allah'ın insan canına biçtiği kıymet bu tuhaf algılarımız karşısında değişmez. Bir can, bir dünya demektir; bir cana kıyan da bir dünyaya kıymış demektir. Kur'an'ımızın hükmü çok açıktır: Bir insan öldüren, bütün insanlığı öldürmüş gibidir. Öyleyse bütün insanlık böyle birine tavır koymalıdır. Hata ve kaza tabii ki bu hükmün içine dâhil edilmez lâkin en azından ihmali, vurdumduymazlığı dâhil etmeliyiz. Kasıtlı öldürmenin zaten konuşulacak tarafı yoktur...

Mübarek hadis-i şerifimizin öğrettiklerinden çıkarılan derslerden biri de boşboğaz hocalıkla alakalıdır. Gırtlığı ayarsız hoca olmak sıkıntılara gebe bir durumdur. 99 kişinin katili olarak karşısına çıktığı hoca, esasen hiç de hakkı olmaksızın o kişiyi umutsuzluğa sevk ederek durumunu düğümlenmiş ve bir daha çözülemez hâlde göstermiştir. Katilin sığınmak istediği Allah'tı, o hoca değil. Allah'ın kapısını sonuna kadar kuralsız biçimde açmak kimsenin hakkı olmadığı gibi kapalı göstermek de kimsenin hakkı olamaz. Kapı Allah'ındır, kural koyan odur. Hoca kimdir ki insanları dinden atabilsin, uzaklaştırabilsin, umutları yok edebilsin? O hoca, dünyada kendi canıyla ödediği bedelden başka elbette ahirette de söylediği sözün hesabını vermek üzere sorgulanacaktır. Çünkü 99'u 100'e çıkaran o olmuştur.

İmam Mâlik rahmetullahi aleyh, "Bir konuda fetva veren kişi önce cennetin, sonra da cehennem kapısını açsın da baksın, hangisi hoşuna gidiyorsa öyle konuşsun" demiştir. Söylenen bir sözün ne anlama geldiği, neye mal olduğu ve ağırlığından haberdar olmadan konuşan kişi bunun bedelini tahmin edemeyeceği kadar ağır öder. Birine "Senin namazın kabul oldu" diyebilmek bile çok ağır bir sözdür. Neye göre, nasıl, hangi ehliyetle bu söylenmiştir?

Bu dersi kendi zamanımıza uyarlayarak düşünmemiz gereklidir. İnsanların dini, ailesi, hayatına mal olacak sözler sarf etmek büyük bir meseledir. Sav başından gitsin! Her önüne gelenin ıspanağı ezip şurup yaptığını, hastalara verdiğini düşünelim; buradan sağlıklı bir toplum ve fert çıkması mümkün müdür? Her gördüğü otu ezip ilaç diye etrafına tavsiye eden birinin yaptığı ne din ne hukukla izahı olacak iş değildir -kaldı ki sağlıklı olabilsin...

Söz konusu (100.) kişi, tövbe umudu kapısının insanlar için ardına kadar açık olduğunu bilmeden, belki yarım ve sakat bilgiyle karşısındakini yönlendirme yanlışına düştü. Hâlbuki firavun bile son ânında tövbe etme erdemini gösterse Allah onun tövbesini reddedecek değildi; üstelik Musâ aleyhisselamın ümmetinden biri olarak cennete girecekti. Üstüne üstlük geçmiş hataları da affedilecekti. Çünkü tövbe etmek böyle bir şeydir, tövbenin anlamı budur. Orman yangını söz konusu olduğunda hiçbir kıvılcım boş yere olmadığı gibi hiçbir damla da kıymetsiz sayılmaz. Bir nefeslik süre kişinin Allah demesine yettiğine göre her nefesimiz cennet kadar kıymetli demektir; zayı edilirken de cehennem anlamına gelebilir.

*

Bu hadis-i şerif esasen Müslüman'ın, kötülerin ağır bastığı ortamda Allah'ı bulamayacağını ve iyilerin yoğunlukla bulunduğu yerlere gitmesi gerektiğini anlatmaktadır. Bu prensibi günümüzde bir ülkeden diğerine hicret etmek şeklinde uygulayamıyor olabiliriz. Şehir değiştirmek de imkânlarımız haricinde olabilir. Fakat şunu yapabiliriz: Daha az çıplaklığın görüldüğü bir siteye taşınabilir veya alkol satış yerlerinin az bulunduğu bir semte geçebiliriz.

O kişi 100 insanın katili olmaktan dolayı kaçıyordu. Bizim ise 100 şişe biradan kaçmamız, namazsızlık ortamından uzaklaşmamız gerekiyor olabilir. Allah'a karşı işlenecek suçlar sadece insan öldürmekten ibaret değil; namazsızlık, oruçsuzluk, fuşiyat da kendi standartlarında birer katliamdır.

Arayış içinde olmak ve gerektiğinde kötülük ortamından kaçmak hususunda, “Bu devirde nereden bulacaksın...” türünden yakınmalar yersiz ve batıldır. Arayan bulur. Kapımıza her gün gökten zembille beş tane iyilik numunesi indirilecek değildir; iyileri ve iyilikleri biz arayarak bulacağız. Gerekirse şehir şehir keşfedeceğiz. Ucuz mobilya bulmak için sanayi sitelerini, dükkânları kırk gün kırk gece dolaşmayı önemsiyoruz da hayatımızı düzene koyabilmek, dinimiz ve ahiretimiz için neden bu yapılmasın? Eğer din ve cennet mobilya kadar kıymetliyse...

Tövbeye davet eden bu hadis-i şerif, tövbenin gerçekleşmesi için dört önemli boyutu öne çıkarmaktadır: Günahı bırakabilmek için onu bıraktığını söylemek yeterli değildir. Öncelikle pozisyon ayarlaması iyice yapılmış olmalıdır. Düştüğü bataklığın sebebinin sosyal medya olduğunu bildiği hâlde tövbesinden sonra hâlâ telefonunda sosyal medya hesabı bolluğu yaşanıyor oluşu bir kişi için ne anlamsız çelişkidir. Anlaşılır ki burada edilen tövbe, ‘Rahat bir uyku uyuyayım’ diyedir, sabah kalkılınca aynı şeyler tekrar yaşanacaktır. Çünkü hataya düşüren pozisyon toparlanmamıştır. İlaveten yer toparlaması yapılacaktır. Sonra da kişilerle bağlantı kesilecektir. Bir de o kötü duruma itilmeye sebep olan örf, yasa, vaziyet vs. ne varsa ondan kopulacaktır.

Bu dört ayrılma yaşanmadıkça tövbenin adı var, kendi yoktur. Üstelik o asılsız tövbe sebebiyle insanın başının derde gireceği bir ahiret de söz konusu olur. Zira tövbe edildiği beyanı verilmiş ama ambalaj değiştirilip içerik değiştirilmediğinden sahte bir hareket ortaya konmuştur. Melekler insanın yüreğinde neler dönüp durduğuna bakarlar, ambalajlara değil.

Tövbenin işlevinin yerine gelebilmesi için tam manasıyla fonksiyonel hâle getirilmesi gerektiğinden sonra bir de şu dersi öğrenmek gerekir: 100 kişiyi öldüren bu adam, dünyada yapılabilecek en kötü işlerden birini -üstelik yüz kere- yapmıştı! Adam bundan sonra farklı bir şey yaptı: İyi olan bir işe adım atmak.

Kur’an-ı Kerim bize, kötülük işledikten sonra iyilik yapmamızı, iyiliğin kötülüğü kapatacağını söylemektedir. Hayatı artılar ve eksiler toplayarak geçirdiğimiz, kıyamet gününde de ikisinin toplamlarının karşılaştırılmasıyla hesabımızın görüleceği hakikati meydandayken her şey net olarak gözümüzün önünde şekillenmelidir. Kur’an, hesabın görülmesi esnasında kimin artıları çok olursa cennete gireceğini, eksileri daha çok olanların da cehenneme gireceklerini söylemektedir. Bugün hayatımıza üç eksi puan getirdiysek bunu hemen üç artı ile denkleştirmemiz, dördüncüsüyle de yörüngeyi iyiye doğru çevirmemiz gerekir. Böylece bugünü kazançlı kapatmış oluruz.

Yani günah işledikten sonra efkârlanmak, gama boğulmak, uzun uzun düşünmek vb. pasif hâller bize bir şey kazandırmadığı gibi günahın ardından yapmamız gereken reçetede de yer alan şeyler değildir. Bu bir taktik de değildir. Fakat artı bir iş yapmak, iyilik kefesinin üzerine bir şeyler eklemek aktif bir harekettir, kazançtır.

Hadisimizdeki adam doğup büyüdüğü, onlarca insanı öldürdüğü ve ağa olduğu yerden ayrılmayı göze alabilmişti. Gideceği yerde aynı ağalık konumunda bulunamayacaktı zira orası onun mekânı değildi. Ama buna razı olup yola çıktığı için gönlündeki samimiyetle kazandı. Mesele bir adım atıp atmamak meselesidir.

Her mümin için geçerli olan kötü son korkusu, zihnimizde ve kalbimizde devamlı var olması gereken bir alardır. Allah’ın büyük kulları bu korkuyu hiçbir gün bir kenara koyup şöyle bir rahat edebilmiş değillerdir. Akıllı olan hiçbir mümin de bu endişeden azade olamaz. Çocuklar elektriğin insana ne yapabileceğini bilmediklerinden prize çatal-bıçak sokabilirler çünkü ne yaşanacağını bilmemektedirler.

Ölümü, öldükten sonra Allah’ın huzuruna çıkmayı bilmeyen ve yaşanacaklardan haberi olmayan da vefatın sadece bir ‘hayat değiştirmek’ ritüeli olduğunu zannetmekle günlerini geçirir. Bunun komik tezahürlerinden biri de ölenler için kullanılan “Ebedî istirahatgâhına gitti”, “Huzur içinde uyusun” gibi

aptalca ifadelerdir. Kul hakkıyla, anne-babaya itaatsizlikle, kamu malı yiyerek ölen birinin istirahatini ne olacağını cehennem ayetleri gayet açık seçik anlatmaktadır. Ve cehennemde ebedî değil, bir saniye bile istirahatın olacağını sanmamalıyız.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.